

LATINSKO-SLOVENSKÝ SLOVNÍK (1. – 35. lekcia)

- ā, ab** od (predl. s abl.; **ā** sa používa pred spoluhláskou, **ab** pred samohláskou a hláskou *h*)
- abeō**, īre, īi, itum odísť, odchádzať
- aberrō**, āve, āvī, ātum zablúdiť, pomýliť sa
- abstinentia**, ae, f. zdržanlivosť, statočnosť
- absum**, abesse, āfuī, āfutūrūs byť preč, byť vzdialený, byť neprítomný
- abundō**, āre, āvī, ātum mať nadbytok, mať hojnosť, oplývať
- abūtor**, abūtī, abūsus sum využívať, zneužívať (s abl.)
- accēdō**, ere, cessī, cessum prikróčiť, pristúpiť, priblížiť sa, prísť
- accidō**, ere, cidī pripadať, dopadať; prihodiť sa, stať sa
- accipiō**, ere, cēpī, ceptum prijímať, dostávať, brať
- accūrātus**, a, um dôkladný
- accūsō**, āre, āvī, ātum žalovať, obžalovať, obviňovať
- ācer**, ācris, ācre ostrý, prudký
- aciēs**, ēī, f. ostrie; bystrosť; šík
- actiō**, ōnis, f. konanie, činnosť; *grātiārum actiō* vzdávanie vďaky
- ad** k, ku, do, pri (predl. s acc.)
- addūcō**, ere, dūxī, ductum privádzať, prítahovať; navádzať, prinútiť
- adeō** až potiaľ, tak dlho, tak veľmi, natoľko, tak, taký
- adicō**, ere, iēcī, iectum pridávať, pripájať
- adimō**, ere, ēmī, ēmptum odobrať, olúpiť
- aditus**, ūs, m. príchod, prístup, vchod
- adiuvō**, āre, iūvī, iūtum podporovať, pomáhať
- admīror**, ārī, ātus sum obdivovať, čudovať sa
- admoneō**, ēre, uī, itum pripomínať, napomínať, pobádať, povzbudzovať, upozorňovať
- adsum**, adesse, affuī (adfūī), affutūrūs (adfutūrūs) byť prítomný, byť pri (niekom, niečom), pomáhať, objaviť sa, dostaviť sa
- adulēscēns**, entis mladý; **adulēscēns**, entis, m. f. mladík, mládenec, mladý muž; dievča, mladá žena
- adulēscēntia**, ae, f. dospievanie, mladosť
- adventus**, ūs, m. príchod
- adversus** proti, naproti, oproti; k, voči (predl. s acc.)
- adversus**, a, um obrátený oproti; nepriateľský; nepriaznivý, nešťastný
- aedificium**, īī, n. budova, stavba
- aedificō**, āre, āvī, ātum stavať, budovať, zakladať
- aegrōtō**, āre, āvī, ātum byť chorý, chorľavieť, chradnúť
- aegrōtus**, a, um chorý
- Aegyptus**, ī, f. Egypt
- Aenēas**, ae, m. Aeneas, praotec rodu Iuliovcov
- aēneus**, a, um kovový, medený, bronzový
- aequitās**, ātis, f. rovnosť, rovnakosť, spravodlivosť, nestrannosť
- aequus**, a, um rovný, priamy; rovnaký; pokojný
- aestās**, ātis, f. leto
- aestimō**, āre, āvī, ātum oceňovať, posudzovať, hodnotiť
- aetās**, ātis, f. vek, (ľudský) život; obdobie, doba
- aeuum**, ī, n. vek, večnosť
- afferō**, afferre, attulī, allātum prinášať, donášať, poskytovať; oznamovať, zvestovať
- afficiō**, ere, fēcī, fectum opatriť
- ager**, grī, m. pole; územie, kraj
- Agēsilāus**, ī, m. Agesilaus, spartský kráľ
- aggredior**, gredī, gressus sum pristupovať, prikróčiť; napádať, zaútočiť
- agō**, ere, ēgī, āctum konať, robiť, počínať si; rokovať
- agricola**, ae, m. roľník
- Albānus**, a, um albský (podľa mesta Alba Longa)
- Alcibiadēs**, is, m. Alkibiades, aténsky štátnik
- Alexander**, drī, m. Alexander; *Alexander Magnus* Alexander Veľký, macedónsky kráľ
- Alexandria**, ae, f. Alexandria, meno mnohých miest pomenovaných podľa Alexandra Veľkého; najznámejšia A. bola v Egypte
- aliēnus**, a, um cudzí
- aliquandō** niekedy, raz
- aliquis**, aliquid niekto, niečo; **aliquī**, aliqua, aliquod niektorý, nejaký
- alius**, alia, aliud iný, druhý; ostatný; **alius – alius** jeden – druhý
- alō**, ere, aluī, altum (alitur) živiť, kŕmiť, chovať; podporovať
- Alpēs**, ium, f. Alpy
- alter**, era, erum druhý, iný; opačný; **alter – alter** jeden – druhý
- altus**, a, um vysoký, hlboký
- ambulō**, āre, āvī, ātum prechádzať sa
- āmēns**, entis bez rozumu, nerozumný, pomätený
- āmentia**, ae, f. pomätenosť, šialenosť
- amīcitia**, ae, f. priateľstvo
- amīcus**, ī, m. priateľ
- āmīttō**, ere, mīsi, missum prepúšťať, vzdávať sa niečoho, upúšťať od niečoho, stratiť, prísť o niečo (s acc.)
- amō**, āre, āvī, ātum milovať, mať rád
- amor**, ōris, m. láska
- Amūlius**, ī, m. Amulius, kráľ mesta Alby Longy
- an** a či; *an nōn* a či nie (opyt. častica)
- ancilla**, ae, f. slúžka
- animal**, ālis, n. živočích, zvierat
- animus**, ī, m. duch, duša, myseľ
- annus**, ī, m. rok
- ante** pred (predl. s acc.); predtým, prv, skôr
- anteferō**, ferre, tulī, lātum napred niešť; uprednostňovať, dávať prednosť (niekomu, niečomu – acc., pred niekým, niečím – dat.)
- antequam** skôr ako, prv ako; (po zápore) dokiaľ ne- (čas. spojka)
- Antigonus**, ī, m. Antigonus, Alexandrov vojvodca
- antīquus**, a, um dávny, starodávny, staroveký

Antōnius, ī, m. rímske rodové meno; *C. Antōnius*, konzul v roku 63 p. n. l.

Apollō, inis, m. Apolón, grécky a rímsky boh svetla, slnka a umenia

Apollō, inis, m. Apolón, rímsky boh

appellō, āre, āvī, ātum oslovovať; volať na pomoc; nazývať (niekoho/niečo – acc., niekým/niečím – acc.)

applicō, āre, āvī, ātum pripojiť, pridružiť

appropinquō, āre, āvī, ātum približovať sa, bližieť sa

apud pri, u, v, pred (predl. s acc.)

aqua, ae, f. voda

arbitror, ārī, ātus sum pozorovať; usudzovať, domnievať sa, myslieť; pokladať (niečo – acc., za niečo – acc.)

arcānus, a, um skrytý, tajný, tajomný

arduus, a, um strmý, príkry; ťažký, obtiažny, namáhavý; *rēs arduae* tiesnivé pomery, núdza

Archimēdēs, is, m. Archimedes, starogrécky matematik, fyzik, astronóm, mechanik a filozof (3. stor. p. n. l.)

Ariovistus, ī, m. Ariovistus, kráľ germ. Suebov

Aristidēs, is, m. Aristides, aténsky štátnik a vojvodca

Aristidēs, is, m. Aristidēs, aténsky štátnik a vojvodca

arma, ōrum, n. zbraň, zbrane, vojna (len pl.)

ars, artis, f. umenie; remeslo; veda; *artēs et litterae* umenia a vedy

artifex, ficis, m. remeselník, tvorca, umelec

arvum, ī, n. pole

arx, arcis, f. hrad, pevnosť

asinus, ī, m. osol, somár

assequor, sequī, secūtus sum dosiahnuť, dostať

assuēscō, ere, suēvī, suētum zvykať si, privykať si

astrum, ī, n. hviezda, súhvezdie

Athēnae, ārum, f. Atény

Athēniēnsis, is, m. Aténčan

atque a, i, aj, tiež, a tiež, a k tomu

ātrium, ī, n. ātrium (hlavná miestnosť rímskeho domu)

Atticus, ī, m. Titus Pompōnius Atticus, rímsky finančník a Ciceronov priateľ

auctor, ōris, m. autor, tvorca; radca

auctōritās, ātis, f. vážnosť, vplyv, moc

audācia, ae, f. odvaha

audācter (zriedka **audaciter**) odvážne, smelo

audāx, ācis odvážny, smelý; opovážlivý, bezočivý

audeō, ēre, ausus sum odvažovať sa, mať odvahu, odhodlať sa

audiō, īre, īvī, ītum počúvať

audītus, ūs, m. sluch

aufferō, auferre, abstulī, ablātum odnášať, odňať, odstraňovať; miznúť

augeō, ēre, auxili, auctum rozmnožovať, zväčšovať, zveľaďovať

Augustus, ī, m. (z **augustus**, a, um požehnaný, vznešený) čestné prímene, ktoré rímsky senát udelil Oktaviánovi; *Octāviānus*

Augustus Oktavián Augustus, prvý rímsky cisár (63 p. n. l. – 14 n. l.)

Aulus, ī, m. rímske meno; *Aulus Gelius* rímsky spisovateľ (125 – 180); *Aulus Hirtius* Caesarov legát a spisovateľ

auris, is, f. ucho; pl. sluch

aut alebo; **aut** – **aut** alebo – alebo, buď – buď

autem ale, však, avšak

autumnus, ī, m. jeseň

auxilium, ī, n. pomoc, podpora

avāritia, ae, f. skúpost', lakomosť, lakomstvo, chamtivosť

avārus, a, um skúpy, lakomý, chamtivý; **avārus**, ī, m. lakomec

aveō (**haveō**), ēre má len imperatív ave, avete, have, avete buď zdravý, buďte zdraví, dobré zdravie, vitaj, vitajte

avis, is, f. vták

āvolo, āre, āvī, ātum odlietať

beātus, a, um blažený, šťastný

Belgae, ārum, m. Belgovia, obyvatelia sever. časti Galie

bellicōsus, a, um vojnový, bojachtivý, bojovný

bellum, ī, n. vojna

bene dobre

beneficium, ī, n. dobrodenie, milosť, láskavosť, priazeň

bibliothēca, ae, f. knižnica

bibō, ere, bibī, pōtum piť, vsať, napiť sa

blandior, īrī, ītus sum lichotiť

bonum, ī, n. dobro; úžitok, osoh; **bona**, ōrum, n. majetok, bohatstvo

bonus, a, um dobrý

bra(c)chium, ī, n. rameno; vetva, konár

brevis, e krátky; stručný

cadāver, eris, n. mŕtvola

caelum, ī, n. nebo, nebesá, obloha; podnebie

Caesar, aris, m. meno rodu Iuliovcov; Gaius Iulius Caesar – štátnik, vojvodca a spisovateľ (100 – 44 p. n. l.); cisár

calamitās, ātis, f. škoda, pohroma, nešťastie, strata

calidus, a, um teplý, horúci

campus, ī, m. pole, rovina, pláň, planina; *campus Mārtius* Martovo pole

canis, is, m. f. pes, suka

cantō, āre, āvī, ātum spievať, ospevovať

cantus, ūs, m. spev; pieseň

capīō, ere, cēpī brať, chytať; obsadiť, zmocniť sa, dobyť, zajať; *arma capere* chopiť sa zbraní; *cōnsilium capere* pojať úmysel, rozhodnúť sa, zaumieniť si

capīō, ere, cēpī, captum brať, chytať; obsadiť, zmocniť sa, dobyť, zajať; *arma capere* chopiť sa zbraní; *cōnsilium capere* pojať úmysel, rozhodnúť sa, zaumieniť si

captīvus, a, um zajatý; **captīvus**, ī, m. zajatec

caput, capitis, n. hlava; kapitola

carcer, eris, m. ohradenie; väzenie, žalár

cāritās, ātis, f. vážnosť, úcta, láska

carmen, inis, n. pieseň, báseň

Carthāginiēnsēs, ium, m, Kartáginci
Carthāgō, inis, f. Kartágo
cārus, a, um drahý, drahocenný; milý
castīgō, āre, āvī, ātum karhať
castrum, ī, n. opevnené miesto, pevnosť; **castra**,
 ōrum, n. (vojenský) tábor
Catīlīna, ae, m. Catilina (*L. Sergius Catilina* –
 pôvodca sprisahania v roku 63 p. n. l.)
Catō, ōnis, m. rímske priezvisko; *M. Porcius*
Catō rímsky rečník a spisovateľ (2. stor. p. n. l.)
causa, ae, f. príčina, dôvod, zámienka, prípad
causā kvôli, pre (predl. s gen., kladie sa za meno);
meā (tuā, nostrā, vestrā) causā kvôli mne
 (tebe, nám, vám)
caveō, ēre, cavī, cautum chrániť sa, mať sa na
 pozore, vystríhať sa, vyvarovať sa
cēdō, ere, cessī, cessum ustupovať, odchádzať,
 podrobovať sa
celeber, bris, bre slávny
celebrō, āre, āvī, ātum sláviť, oslavovať
celer, eris, ere rýchly
celeritās, ātis, f. rýchlosť, prudkosť
cēna, ae, f. hlavné jedlo, obed
cēnsēō, ēre, suī, sum počítat', odhadovať; cenit',
 oceňovať, hodnotiť; domnievať sa, nazdávať sa
cēreus, a, um voskový
cernō, ere, crēvī, crētum rozoznávať, vidieť,
 poznávať
certē iste, zaiste, dozaista, naozaj, pravda
certō, āre, āvī, ātum zápasit', bojovať
certus, a, um istý, určitý, spoľahlivý
cervus, ī, m. jeleň
cēteri, ae, a (obyčajne pl.) ostatní, druhí, iní
cēterum naostatok, konečne, napokon
cibus, ī, m. pokrm, jedlo, strava, potrava
Cicerō, ōnis, m. Marcus Tullius Cicero, slávny
 rímsky rečník a spisovateľ (106 – 43 p. n. l.)
Cimōn, ōnis, m. Kimon, aténsky vodca a štátnik,
 IV. stor. p. n. l.
circulus, ī, m. kruh, kolo, obeh, kruhová dráha
cīvis, is, m. f. občan, občianka
cīvitās, ātis, f. občianstvo, občianske právo;
 obec, kmeň, štát, mestský štát, mesto
clādēs, is, f. porážka
clam tajne
clāmō, āre, āvī, ātum kričať, volať
clārus, a, um jasný, zrozumiteľný; hlasný; slávny
classis, is, f. loďstvo
claudō, ere, clausī, clausum zatvárať
clipeus, ī, m. (okružly) štít
coērceō, ēre, cuī, citum krotiť
cōgītō, āre, āvī, ātum myslieť, premýšľať,
 uvažovať (o niečom – acc.)
cōgnitiō, ōnis, f. poznávanie, poznanie, znalosť
cognōmen, inis, n. rodinné meno, priezvisko;
 (čestné) prírmenie; prezývka
cognōscō, ere, nōvī, nitum poznávať, dozvedieť sa
cōgō, ere, cōgē, cōactum zhromažďovať; spájať;
 zvolávať, povolávať; tlačiť, nútiť
cohortor, āri, ātus sum povzbudzovať, napomínať

collocō, āre, āvī, ātum umiestniť, položiť, postaviť
colō, ere, coluī, cultum obrábať, pestovať,
 ošetrovať; obývať; uctievať, ctiť si, vážiť si,
 mať v úcte; zušľachťovať
comes, itis, m. f. sprievodca, sprievodkyňa
comitium, īi, n. snem; *comitia habēre* konať
 snem
commentārius, īi, m. zápis; pl. zápisky, pamäti
committō, ere, mīsī, missum púšťať sa (do niečoho
 – acc.); odovzdávať, zverovať; *proelium*
committere zväzovať boj
commodum, ī, n. prospech, osoh, záujem
commūnis, e spoločný, všeobecný
comparō, āre, āvī, ātum pripravovať, získavať
conceptor, plectī, plexus sum objímať;
 zahŕňať, obsahovať
conclāve, is, n. izba, miestnosť
concordia, ae, f. svornosť
concors, dis svorný
conditor, ōris, m. zakladateľ, pôvodca, tvorca
condō, ere, didī, ditum skladať, zakladať, stavať,
 budovať
cōnferō, ferre, contulī, collātum dokopy znášať,
 zväzovať; zbierať, odovzdávať, vydávať,
 vynakladať; *sē cōnferre* odobrať sa, uchýliť sa
cōnficiō, ere, fēcī, fectum urobiť, dokončiť,
 vykonať, zhotoviť, vyhotoviť
cōnfidō, ere, fisus sum dôverovať (niekomu),
 spoliehať sa (na niekoho – dat.), pevne veriť,
 pevne dúfať
cōnfirmō, āre, āvī, ātum upevňovať, posilňovať;
 potvrdzovať
cōnfligō, ere, flīxī, flīctum, narážať, zraziť sa
 v boji, stretnúť sa v boji, zviazať boj, dať sa do
 boja
cōn fugiō, ere, fūgī utiekať sa, uchýliť sa
coniugō, āre, āvī, ātum spojiť, zlúčiť
coniungō, ere, iūnxī, iūnctum spájať, zlučovať,
 pripájať
coniūrātī, ōrum, m. sprisahanci
coniūrātiō, ōnis, f. sprisahanie, vzburá
cōnor, āri, ātus sum pokúšať sa, usilovať sa,
 snažiť sa
cōnscientia, ae, f. vedomie, povedomie, svedomie
cōnsciscō, ere, scīvī (scīi), scītum ustanoviť,
 určiť; *mortem sibi cōnsciscere* páchať
 samovraždu
cōnservō, āre, āvī, ātum zachovávať, uchovávať,
 udržiavať
cōnsilium, īi, n. rada, porada, úradné zasadnutie,
 rozvaha, rozhodnutie, uznesenie, úmysel, zámer
cōnstāns, antis pevný, stály, nemenný
cōnstituō, ere, uī, ūtum ustanoviť, určiť; stavať
cōnstō, āre, stītī, stātūrus pevne stáť, trvať;
 skladať sa; **cōnstat** je známe; *inter omnēs*
cōnstat je všeobecne známe
cōnsuetūdō, inis, f. obyčaj, zvyk, mrav
cōnsul, lis, m. konzul
cōnsulō, ere, suluī, sultum radiť sa, rokovať;
 starať sa (o niekoho – dat.)

contemnō, ere, temp̄sī, temptum nedbať; nevšimať si; opovrhovať, pohŕdať (s acc.)

contendō, ere, tendī, tentum porovnávať, zápasiť; mieriť (na niekoho – dat.); ponáhľať sa, rýchle tiahnuť, pochodovať

contentus, a, um spokojný (s niečím – abl.)

continenter nepretržite, neustále

contrā oproti, naproti, na druhej strane, naproti tomu, naopak, zas (adv.); proti (predl. s acc.)

contrahō, ere, trāxī, trāctum sťahovať, skracovať

convincō, ere, vicī, victum úplne premáhať, usvedčovať, dokazovať

convīva, ae, m. spoluhodovník, hosť

convivium, īi, n. hostina, hody

convocō, āre, āvī, ātum zvolávať, zhromažďovať

coorior, orīrī, ortus sum povstať, vzniknúť, strhnúť sa

cōpia, ae, f. zásoba, hojnosť, množstvo, bohatosť; schopnosť, možnosť, príležitosť;

cōpiae, ārum, f. vojenské zbory

cor, cordis, n. srdce

Corinthus, ī, f. Korint, mesto v strednom Grécku

cornū, ūs, n. roh, paroh; roh (hud. nástroj); krídlo (v šíku)

corōna, ae, f. veniec, koruna

corpus, oris, n. telo, teleso

corrumpō, ere, rūpī, ruptum kaziť, skaziť, zmariť

cot(t)idiānus, a, um každodenný, denný

cot(t)idiē každodenne, denne

crās zajtra

Crassus, ī, m. priezvisko v rode Liciniovcov

crēbrō často

crēdō, ere, didī, ditum veriť, dôverovať

cremō, āre, āvī, ātum spaľovať, upaľovať

creō, āre, āvī, ātum tvoriť, plodiť, rodiť; voliť; ustanoviť, určiť, menovať

crēscō, ere, crēvī, crētum rásť, zväčšovať sa, vzmáhať sa

culpa, ae, f. vina, previnenie, chyba

cultus, ūs, m. pestovanie, obrábanie; vzdelanie, vzdelanosť, kultúra; uctievanie, úcta; *cultus atque humanitās* jemná vzdelanosť

cum keď, až; tým, že; kedykoľvek, vždy keď (čas. spojka); (*causale*) pretože, keďže, lebo (dôv. spojka); (*concessivum*) hoci, hoc, akokoľvek (prípust. spojka)

cum s, so (predl. s abl.)

cupiditās, ātis, f. žiadosť, žiadostivosť, túžba, vášeň

cupidus, a, um žiadostivý, dychtivý, vášnivý, náruživý

cupiō, ere, īvī, ītum žiadať si, priať si, želať si, túžiť (s acc.)

cūr prečo, načo

cūra, ae, f. starosť, starostlivosť

cūrātiō, ōnis, f. ošetrovanie, starostlivosť, liečenie

cūria, ae, f. kúria, budova senátu, radnica

cūrō, āre, āvī, ātum starať sa, dbať o niečo (s acc.); liečiť; dať niečo urobiť (s gerundívom)

currō, ere, cucurrī, cursum bežať, behať, ponáhľať sa

cursum, ūs, m. beh, preteky, smer, cesta, priebeh

custōdiō, īre strážiť, chrániť

custōs, ōdis, m. strážca

damnō, āre, āvī, ātum odsúdiť, trestať (za niečo – gen.); *capitis damnāre* odsúdiť na smrť

Danaī, ōrum, m. Danaovia, Gréci

Dāreus, ī, m. Dareios, meno perzských kráľov

dē o; z; zo; podľa; pre, kvôli (predl. s abl.)

dea, ae, f. bohyňa

dēbeō, ēre, dēbuī, dēbitum byť dlžný, mať (povinnosť), musieť

dēbilitō, āre, āvī, ātum zoslabovať, ochromovať; pas. chabnúť, ochabovať, slabnúť

dēcēdō, ere, cessī, cessum odísť, vzdialiť sa, odtiahnuť; miznúť, pomínúť sa; (*dē*) *vītā dēcēdere* umrieť

December, bris, m. december

decemplex, plicis desaťnásobný

dēcernō, ere, crēvī, crētum rozhodovať; ustanoviť, určiť

dēcipiō, ere, cēpī, ceptum klamať, podvádzať

dēclārō, āre, āvī, ātum ukazovať, vyhlasovať, oznamovať, objasňovať

decōrus, a, um čestný, slušný

dēfendō, ere, fendī, fensum odrážať, odvracať (niekoho, niečo – acc.); brániť, obraňovať, chrániť, hájiť (pred niekým – *ab* s abl.)

dēficiō, ere, fēcī, fectum chýbať, nestačiť

dēlectō, āre tešiť, robiť radosť, baviť, zabávať; pas. **dēlectārī** zabávať sa niečím, tešiť sa z niečoho (s. abl.)

dēleō, ēre, ēvī, ētum ničiť, hubiť

dēliberō, āre, āvī, ātum uvažovať, premýšľať

Dēlos (Dēlus), ī, f. Délos, ostrov v Egejskom mori

Dēmostenēs, is, m. Demostenes, najslávnejší aténsky rečník (5. – 4. stor. p. n. l.)

dēpōnō, ere, posuī, positum odkladať, odstraňovať, vzdať sa niečoho

dēsērō, ere, seruī, sertum opustiť, zanechať

dēsīderium, īi, n. túžba, žiadosť, prianie

dēsīderō, āre, āvī, ātum túžiť po niečom, želať si, priať si niečo

dēsīnō, ere, dēsīī (dēsīvī), dēsītum prestávať

dēsistō, ere, stīī prestávať

dēsūm, esse, fuī, futūrus chýbať

dēterreō, ēre, uī, itum odstrašovať; odvracať, odradzovať, odhovárať

deus, ī, m. boh

dēvolō, āre, āvī, ātum odletieť

dexter, (e)ra, (e)rum pravý; priaznivý, šťastný

Diāna, ae, f. Diana, bohyňa mesiaca a lovu

dīcō, ere, dīxī, dictum hovoriť, vravieť, rozprávať; nazývať, menovať

dictum, ī, n. výpoveď, slovo, výrok

diēs, ēī, m. deň, doba, lehota; *diēs nātālis* narodeniny; *in diēs* deň čo deň

differō, differre, distulī, dīlātum roznášať, rozširovať; odkladať; líšiť sa, rozlišovať sa
difficilis, e ťažký, obťažný, namáhavý; **difficilia**, ium, n. ťažkosti
difficultās, ātis, f. ťažkosť, obtiaž; núdza
diffidō, ere, diffisus sum nedôverovať
digitus, ī, m. prst
dīlābor, lābī, lāpsum sum rozpadávať sa; strácať sa, miznúť
dīligēns, entis pozorný, starostlivý, svedomitý, usilovný
dīligō, ere, lēxī, lēctum vyberať, mať rád, milovať
dīmīttō, ere, mīsī, missum vysielateľ, rozpúšťať, prepúšťať, púšťať; zanechávať *spem dīmītere* vzdať sa nádeje (na niečo – gen. obj.)
dīripiō, ere, ripuī, reptum plieniť, vyplieniť
dīruō, ere, uī, utum rozboriť, búrať, zrucať, zničiť, strhnúť
discēdō, ere, cessī, cessum odísť, vzdialiť sa; upustiť od, vzdať sa niečoho (s abl. al. *ab* s abl.)
discipulus, ī, m. žiak
discō, ere, didicī, – učiť sa
discrīmen, inis, n. nebezpečenstvo
diū dlho; komp. **diūtius**; superl. **diūtissimē**
diūturnitās, ātis, f. dlhé trvanie
dīves, vitis bohatý; **dīves**, vitis, m. boháč
Diviciācus, ī, m. Diviciacus, náčelník Heduoov, priateľ Rimanov
dīvitiae, ārum, f. bohatstvo
dō, dare, dedī, datum dať, dávať, poskytovať, darovať; *operam dare* vynakladať úsilie na niečo, venovať sa niečomu, zaoberať sa niečím (dat.)
doceō, ēre, docuī, doctum učiť, vyučovať, poučovať
doctus, a, um učený, znalý
doleō, ēre, uī, dolitūrus cítiť bolesť (bolí ma – *dolet mihi*); smútiť, truchliť, trápiť sa (pre niečo – acc. al. *dē* s abl.)
dolor, ōris, m. bolesť
dolus, ī, m. podvod, úskok, lešť, úklad
domina, ae, f. pani
dominor, āri, ātus sum vládnuť, panovať, byť pánom
dominus, ī, m. pán
domus, ūs, f. dom; *domī* doma, *domum* domov, *domō* z domu
dōnec dokiaľ, pokiaľ (čas. spojka)
dōnec pokiaľ, dokiaľ, kým; pokiaľ ne-, dokiaľ ne-; dokiaľ by ne-, až by (čas. spojka)
dōnum, ī, n. dar
dubitō, āre, āvī, ātum váhať; pochybovať
dubius, a, um váhajúci, pochybujúci; pochybný, neistý; **dubium**, īi, n. pochybnosť
dūcō, ere, dūxī, ductum ťahať, viesť; (o vojsku) ťiahnuť
dulcis, e sladký

dum medzitým čo, zatiaľ čo; pokiaľ, dokiaľ, kým; pokiaľ ne-, dokiaľ ne-; dokiaľ by ne-, až by (čas. spojka)
dux, ducis, m. vodca, veliteľ, vládca
ē, **ex** z, zo; od; podľa (predl. s abl.)
ēducō, āre, āvī, ātum vychovávať
ēdūcō, ere, dūxī, ductum vyviesť, odviesť
effērō, ferre, tulī, lātum vynášať, vyvádzať, odnášať, odstraňovať
efficiō, ere, fēcī, fectum spôsobiť, vykonať, (u)robiť; dosiahnuť niečo
effundō, ere, fūdī, fūsum vylievať; *super rīpās effundī* (o riekach) vyliať sa, rozvodniť sa
ego ja
ēlegantia, ae, f. vkus, ušľachtilosť, obratnosť
ēligō, ere, lēgī, lectum vyberať, vybrať, vyvoliť
ēloquēns, entis výrečný
ēloquentia ae, f. výrečnosť
ēnumerō, āre, āvī, ātum vypočítať
ēnuntiō, āre, āvī, ātum oznámiť, vyzradiť
eō, īre, īī (īvī), itum ísť, prichádzať, bežať, kráčať
Epamīnōndās, ae, m. Epaminondas, tébsky vojvodca a štátnik (4. stor. p. n. l.)
epistula, ae, f. list
eques, itis, m. jazdec
equis, ī, m. kôň
Erasmus, ī, m. Erasmus; *E. Rotterodamus* Erasmus Rotterdamský, holandský humanista
ergā k, ku, naproti, voči, kvôli
ergō teda, preto
ēripiō, ere, ripuī, reptum vytrhnúť, vyrvať, odňať, násilne vziať, olúpiť; v pas. vyviaznuť, uniknúť
errō, āre, āvī, ātum blúdiť, túlať sa, myliť sa, chybiť
error, ōris, m. omyl, chyba
ērudīō, īre, īvī (īī), ītum vzdelávať
ēruptiō, ōnis, f. vypuknutie, výbuch
et a, i, aj; **et** – **et** aj – aj, i – i (zluč. spojka)
etiam aj, tiež, taktiež; ešte
etiāmsī hoc, hoci, aj keď, i keď, čo aj, čoby aj, i keby, keby aj
etsī hoci, hoc, aj keď, i keď, čo i, čo aj, trebárs i (prípust. spojka)
Eumenēs, is, m. Eumenes, Alexandrov vojvodca
ēvellō, ere, vellī, vulsum vyrvať, vytrhnúť; odstrániť, zničiť
ēventus, ūs, m. výsledok, úspech, neúspech, koniec
exaequō, āre, āvī, ātum vyrovnávať; vystihnúť
excellō, ere, – , – vynikať nad niekým, prevyšovať niekoho (s dat. al. s predložkami *inter*, *praeter*, *super* s acc.)
excīdō, ere, cīdī, cīsūm vysekať; zbúrať, zničiť, vyvrátiť, vyhladiť
excolō, ere, coluī, cultum starostlivo obrábať, pestovať, vzdelávať, zušľachťovať, zdokonaľovať
excūsō, āre, āvī, ātum ospravedlňovať
exemplar, āris, n. príklad, vzor
exemplum, ī, n. príklad

exerceō, ēre, uī, itum cvičiť (niečo – acc., niekoho – acc., v niečom – *in* s abl. alebo iba abl.); **exercēri** cvičiť sa (v niečom – *in* s abl. alebo iba abl.)

exercitus, ūs, m. vojsko

exhauriō, īre, hausī, haustum vyčerpať; drancovať

exiguus, a, um malý, slabý, nepatrný, bezvýznamný

exīstimō, āre, āvī, ātum ceniť, oceňovať; pokladať, považovať (niekoho, niečo za niekoho, niečo – dvoj. acc.); myslieť si, domnievať sa

expellō, ere, pulī, pulsum vyháňať, vyhostiť, zaháňať

expetō, ere, īvī (īī), ītum usilovať sa, snažiť sa
o niečo; žiadať si, priať si niečo

expleō, ēre, plēvī, plētum vyplniť, naplniť, splniť

explōrātor, ōris, m. vyzvedáč

expōnō, ere, posuī, positum vyložiť, položiť; (o deťoch) odhodiť, pohodiť; vysvetliť, opísať

expugnō, āre, āvī, ātum dobývať, vydobývať; podrobiť si, podmaniť si; vynútiť si

exsilium, īī, n. vyhnanstvo

expectō, āre, āvī, ātum čakať, očakávať

exstruō, ere, strūxī, strūctum vybudovať, vystavať

exter, era, erum vonkajší, cudzí; komp. **exterior**, ius vonkajší, cudzí; superl. **extrēmus**, a, um najzadnejší, najvzdialenejší, posledný

fābula, ae, f. báj, bájka, povest', rozprávka,

faciēs, ēī, f. zovňajšok, tvár, vzhľad

facile ľahko

facilis, e ľahký (na uskutočnenie)

faciō, ere, fēcī, factum robiť, konať; zhotovovať, stavať

factum, ī, n. čin, skutok; dielo, výtvor; prípad, udalosť; skutočnosť, výsledok

fallō, ere, fefellī, falsum klamať, podvádzat'

falsus, a, um oklamany; klamný, nepravdivý, falošný; **falsum**, ī, n. klam, lož, výmysel

familia, ae, f. domácnosť, rodina; *mater familiae* gazdiná, pani

fateor, ērī, fassus sum priznávať sa, vyznávať

fātum, ī, n. božia vôľa, osud

Februārius, īī, m. február

fēlix, īcis šťastný

fēmina, ae, f. žena

fera, ae, f. divé zvieratá, zver

ferē skoro, takmer

ferō, ferre, tulī, lātum niesť, nosiť; znášať, trpieť; *ferunt* (s akuz. s inf.) hovoria, že; vraj

ferrum, ī, n. železo, meč

ferus, a, um divý; **ferus**, ī, m. divé zviera

fessus, a, um unavený, vyčerpaný

fidēs, ēī, f. viera, dôvera; vernosť, oddanosť; *fidem habere* dôverovať (niekomu – dat.)

fidus, a, um verný

filia, ae, f. dcéra

filius, īī, m. syn

finis, is, m. hranica, kraj; pl. krajina, územie; koniec, cieľ

finitimus, a, um pohraničný, susedný; blízky, príbuzný

fīō, fierī, factus sum stávať sa, diať sa, vznikať, byť robený; *certior fīō* dostávam správu, dozvedám sa (o niečom – *dē aliquā rē*); act. *certiōrem aliquem faciō* oznamujem niekomu (niečo – *dē aliquā rē*), dávam niekomu správu (o niečom – *dē aliquā rē*)

firmō, āre, āvī, ātum upevňovať, posilňovať, otužovať; potvrdzovať

firmus, a, um pevný, silný; bezpečný, spoľahlivý

flōreō, ēre, uī kvitnúť, prekviatať

flōs, ōris, m. kvet

flūmen, inis, n. rieka

fluvius, īī, m. rieka

foedus, eris, n. zmluva, dohovor; spolčenie, spolok

fōns, fontis, m. prameň, žriedlo, zdroj, studňa

fora, ae, f. dvere; **foris** za dverami, vonku; vo vojne

forma, ae, f. výzor, podoba, forma

fortasse asi, možno

fortis, e silný, udatný, statočný, hrdinský

fortitūdō, inis, f. udatnosť, statočnosť

fortūna, ae, f. osud, náhoda; šťastie

forum, ī, n. dvor, nádvorie; námestie; trhovisko, trh

frangō, ere, frēgī, frāctum lámať; vysiliť, zoslabiť

frāter, tris, m. brat

fremō, ere, uī, (itum) hučať, zúriť, kričať

frīgidus, a, um studený, chladný, mrazivý

frūctus, ūs, m. plod, ovocie; úroda

frustrā márne, darmo, nadarmo

fugiō, ere, fūgī (fugitūrus) utekať

fundō, āre, āvī, ātum klásť základy, zakladať, stavať

fundō, ere, fūdī, fūsum liať, vylievať; (voj.) poraziť, premôcť

futūrus, a, um budúci; **futūrum**, ī, n. budúcnosť

Galēnus, ī, m. Galénos, rímsky lekár (2. stor.)

Gallī, ōrum, m. Galovia, kmene sídliače v dnešnom Francúzsku a Belgicku

Gallia, ae, f. Galia, územie medzi Rýnom a Pyrenejami

Gallicus, a, um galský

gaudeō, ēre, gāvīsus sum radovať sa, tešiť sa

genitīvus, a, um pochádzajúci od koho, čoho; druhý pád (v gramatike spolu so subst. *cāsus* = pád)

gēns, gentis, f. rod, kmeň, národ, pokolenie

genū, ūs, n. koleno

genus, eris, n. rod, druh, pokolenie

Germānus, ī, m. Germán, obyvateľ Germánie

gerō, ere, gessī, gestum niesť; konať, vykonávať, viesť; tráviť, počínať si; *bellum gerere* viesť vojnu; *rem male gerere* bojovať s nezdarom (neúspechom)

glōria, ae, f. sláva

gnārus, a, um znalý, vedomý si niečoho

Gracchus, ī, m. Gracchus, rímske priezvisko; **Gracchī**, ōrum, m. Gracchovci (Tiberius a Gaius)

Graecia, ae, f. Grécko
Graecus, a, um grécky; **Graecus**, ī, m. Grék
grammatica, ae, f. gramatika
grammaticus, ī, m. gramatik
grātia, ae, f. obľuba, vd'achnosť, vd'aka; milosť;
grātiās agere vzdávať vd'aku, ďakovať
Grātia, ārum, f. Grácie, tri bohyne krásy a pôvabu
grātulor, ārī, ātus sum blahoželat'; ďakovať
grātus, a, um milý, vítaný, obľúbený, príjemný
gravis, e ťažký; vážny, dôležitý
gubernāculum, ī, n. kormidlo; správa, vláda
gubernō, āre, āvī, ātum kormidlovať, riadiť,
 spravovať, vládnuť
habeō, ēre, uī, itum mať
Hadriānus, ī, m. Hadrián, rímsky cisár (76 – 138)
Haeduī, ōrum, m. Heduoivia, galský kmeň
Hannibal, alis, m. Hannibal, kartáginský voj-
 vodca v 2. púnskej vojne (218 – 201 p. n. l.)
haruspex, icis, m. haruspex, veštec (veštiaci
 z vnútornosti obetovaných zvierat)
Hasdrubal, alis, m. Hasdrubal, kartáginský voj-
 vodca, Hannibalov brat
hasta, ae, f. kopija, oštep
haud nie (záporka)
hauriō, ĩre, hausī, haustum čerpať, naberat'
Helvétii, ōrum, m. Helvét'ania, galský kmeň
 sídliaci v terajšom Švajčiarsku
herba, ae, f. bylina, rastlina; tráva
Herculāneum, ī, n. Herkulaneum, mesto v Kam-
 páni
hērēditās, ātis, f. dedičstvo
herī včera
hic, haec, hoc tento
hiemō, āre, āvī, ātum tráviť zimu, zimovať,
 prezimovať
hiems, mis, f. zima
hilarō, āre, āvī, ātum rozveseľovať
Hippocratēs, is, m. Hippokrates, grécky lekár
 (4. – 5. stor. p. n. l.)
historia, ae, f. história, dejiny
hodiē dnes
Homērus, ī, m. Homér, starogrécky básnik,
 predpokladaný autor eposov Ilias a Odyssea
homō, inis, m. človek
honestus, a, um vážený, dôstojný, čestný
honor (honōs), ōris, m. česť, počesť, pocta, úcta,
 vážnosť, vyznamenanie, hodnosť
hōra, ae, f. hodina; obdobie, čas
Horātius, iī, m. Quīntus Horātius Flaccus,
 rímsky básnik (65 – 8 p. n. l.)
hortor, ārī, ātus sum povzbudzovať, vyzývať,
 nabádať
hortus, ī, m. záhrada
hostis, is, m. nepriateľ
hūmānitās, ātis, f. ľudská povaha, ľudskosť;
 vzdelanosť, ušľachtilosť
hūmānus, a, um ľudský
Charybdis, is, f. (acc. Charybdim) Charybda,
 morský vír pri Mesine
Chrīstus, ī, m. Kristus; *ante/post Chrīstum*
nātum – pred Kristom/po Kristovi

iaceō, ēre, uī, – ležať
iam už
Iānus, ī, m. staroitalský boh začiatku a konca
 (zobrazovaný s dvoma tvármi)
ibī (ibi) tu, tam; tu, vtedy
idcircō preto
idcircō preto
īdem, eadem, idem ten istý
idōneus, a, um vhodný, súci
ignārus, a, um neznalý, nevedomý
ignis, is, m. oheň, požiar
ignōrō, āre, āvī, ātum nevedieť, nepoznať
ignōrō, āre, āvī, ātum nevedieť, nepoznať; *nōn*
(minimē) ignōrāre dobre vedieť
ignōscō, ere, nōvī, nōtum odpustiť, prepáčiť
 (niekomu – dat.; niečo – acc. al. gen.)
ille, illa, illud onen
illustris, e jasný, znamenitý, slávny
imāgō, inis, f. obraz, podobizeň; predstava
imber, bris, m. dážď, lejak
imitor, ārī napodobňovať
immineō, ēre vyčnievať, hroziť
impatiens, entis neznášajúci, netrpezlivý
impediō, ĩre, ĩvī, ĩtum zabraňovať, brániť v niečom
 (niekomu – acc.), obmedzovať
impellō, ere, pulī, pulsum zahnať; povzbudiť,
 podnietiť
imperātor, ōris, m. veliteľ, vojvodca; cisár,
 panovník, vládár
imperītus, a, um neskúsený, neznalý
imperium, iī, n. rozkaz, príkaz, nariadenie,
 vláda, moc, ríša
imperō, āre, āvī, ātum rozkazovať, nariaďovať,
 vládnuť
impetrō, āre, āvī, ātum dosiahnuť, dostať, vymôcť
impetus, ūs, m. náraz, útok; *impetum facere*
 útočiť, zaútočiť
impotēs, entis slabý, bezmocný
improbitās, ātis, f. nepoctivosť
improbis, a, um nešľachetný, hanebný
imprūdēs, entis nerozumný
in v, na (predl. s abl. na ot. kde?); do, na (predl.
 s acc. na ot. kam?); (vz'ah) k, ku, na, proti, voči
incendō, ere zapáliť, spáliť; rozpáliť, rozohniť,
 podnietiť
inceptum, ī, n. úmysel, zámer
incertus, a, um neistý, neurčitý, nespoľahlivý
incīdō, ere cídī, cīsum vyryť, vytesať (do niečoho
 – dat. al. *in* s acc. al. abl.); narezať; zničiť
incidō, ere, cidī padnúť (na niečo, do niečoho – dat.
 al. *in* s acc.); upadnúť, dostávať sa (*in*
morbū incidere – ochorieť)
incipiō, ere, cēpī, ceptum začínať
incola, ae, m. obyvateľ
incolō, ere, colūī, cultum obývať, bývať, sídliť
incrēdibilis, e neuveriteľný
incumbō, ere, cubūī, cubitum položiť sa; dolie-
 hať, dorážať; dať sa do niečoho, venovať sa nie-
 čomu, usilovať sa o niečo (s dat. al. *ad/in* s acc.)
incūsō, āre, āvī, ātum obviňovať

industria, ae, f. usilovnosť
industrius, a, um usilovný
infelix, icis nešťastný
infero, ferre, intulī, illatum vnášať, zaniest', pri-
 niesť, vkladať; *bellum (arma) inferre* začať,
 vypovedať vojnu (proti niekomu, s niekým – dat.);
 robit', spôsobovať (niekomu – dat., niečo – acc.)
ingēns, entis ohromný, nesmierny
ingrātus, a, um neprijímený, nevítaný; nevďačný
inhonestus, a, um nečestný, hanebný
inimicus, ī, m. nepriateľ
initium, iī, n. začiatok, počiatok, pôvod; *initiō* na
 začiatku, zo začiatku
iniūria, ae, f. bezprávie, krivda
iniūstītia, ae, f. nespravodlivosť
innocēns, entis nevinný
inquam -is, -it (neúplné sloveso) hovorím, vravím;
inquit povedal, riekol, odvetil
īnscrīptiō, ōnis, f. nápis, nadpis
īnsīdiae, ārum, f. úklady, nástrahy
īnstitūtum, ī, n. zriadenie, obyčaj, zvyk
īnstruō, ere, strūxī, structum stavať, postaviť,
 vybudovať, zriadiť, zostaviť, usporiadať,
 pripraviť, vystrojiť
īnsula, ae, f. ostrov
intellegō, ere, lēxī, lectum rozoznávať,
 poznávať; chápať, rozumieť; vedieť
inter medzi (predl. s acc.)
interest záleží
interficiō, ere, fēcī, fectum zavraždiť, usmrtiť
interrogō, āre, āvī, ātum pýtať sa (niekoho – acc.,
 na niečo – *dē* s abl.)
interrumpō, ere, rūpī, ruptum prerušiť,
 pretrhnúť, strhnúť
intersum, interesse, interfuī byť medzi niečím
 (pri niečom), zúčastňovať sa (niečoho, na
 niečom – dat. al. *in* s abl.)
invādō, ere, vāsī, vāsum vtrhnúť, vpadnúť,
 zmocniť sa
inveniō, īre, vēnī, ventum nájsť, nachádzať,
 objaviť, vynachádzať, vynájsť
invidia, ae, f. závišť, nenávisť
ipse, ipsa, ipsum sám
īra, ae, f. hnev
īrāscor, scī, īrātus sum hnevať sa (na niekoho –
 dat.); **īrātus**, a, um rozhnevaný
is, ea, id ten; on
iste, ista, istud tentohľa
ita tak, a tak, takto
Italia, ae, f. Itália
itaque a tak, preto, teda
īter, itineris, n. cesta, pochod
iubeō, ēre, iussī, iussum prikazovať, rozkazovať
iūcundus, a, um príjemný, vítaný, milý
iūdex, icis, m. sudca, rozhodca
iūdicō, āre, āvī, ātum súdiť
Iugurtha, ae, m. Jugurta, numidský kráľ
 (Numidia – terajší Alžír)
Iūlius, iī, m. (mēnsis) júl
iūs, iūris, n. právo

iūstītia, ae, f. spravodlivosť
iūstus, a, um spravodlivý; náležitý, odôvodnený
iuventūs, ūtis, f. mladosť, mladý vek; mládež
iuvō, āre, iūvī, iūtum obveseľovať, tešiť,
 pomáhať (s acc.)
Kalendae, ārum, f. Kalendy, prvý deň v mesiaci
labor, ōris, m. práca, námaha
labōrō, āre, āvī, ātum pracovať
lac, lactis, n. mlieko
Lacedaemonīi, ōrum, m. Lacedémončania,
 Sparťania
lacus, ūs, m. jazero
laetus, a, um veselý, radostný, šťastný, príjemný
Lāocoōn, ontis, m. Laokoón, kňaz v Tróji
lapideus, a, um kamenný, z kameňa
Latīnus, a, um latinský
Latīnus, ī, m. Latinus, mýticky kráľ kmeňa Latinov
Lātōna, ae, f. Latóna, matka Apolóna a Diany
lātus, a, um široký, šíry
laudābilis, e chvályhodný, slávny
laudō, āre, āvī, ātum chváliť
Laugariciō, ōnis, f. Laugaricio, staroveký názov
 osady na území dnešného Trenčína alebo
 v jeho blízkosti známy z nápisu na trenc. skale
lectulus, ī, m. posteľ, pohovka, ležadlo
lēgātus, ī, m. vyslanec, legát
legiō, ōnis, f. légia (ríms. pluk v počte 3-6 tisíc vojakov)
legō, ere, lēgī, lēctum zbierať, zhromažďovať;
 čítať
lēniō, īre, īvī (īī), ītum mierniť
Leōnidās, ae, m. Leonidas, spartský kráľ
levis, e ľahký
lēx, lēgis, f. zákon
libenter rád, s radosťou, ochotne; dobrovoľne
liber, brī, m. kniha
liber, era, erum slobodný, voľný
liberī, ōrum, m. deti
liberō, āre, āvī, ātum oslobodzovať, zbavovať
 (niekoho – acc.; <od> niečoho – abl.)
libertās, ātis, f. sloboda, voľnosť
licet, ēre, licuit je dovolené, je možné
ligneus, a, um drevený
lingua, ae, f. jazyk
litigō, āre, āvī, ātum škriepiť sa, hádať sa; súdiť sa
littera, ae, f. písmeno; písmo; pl. **litterae**, ārum, f.
 list, listina; spis, dielo, kniha; vedy, náuky,
 písomníctvo, literatúra
locus, ī, m. miesto (pl. obyčajne **loca**, ōrum, n.; **locī**,
 ōrum, m. miesta v knihách), priestor, krajina
longitūdō, inis, f. dĺžka
longus, a, um dlhý
loquor, loquī, locūtus sum hovoriť, zhovárať sa
lūna, ae, f. mesiac (na oblohe)
lupa, ae, f. vlčica
lūx, lūcis, f. svetlo
lūx, lūcis, f. svetlo; *ante lūcem* pred svtaním
luxuria, ae, f. hýrivosť
Lycūrgus, ī, m. Lykurgos, mýticky zákonodarca
 v Sparte
lyra, ae, f. lýra

Macedō, ōnis, m. Macedónec
magister, trī, m. učiteľ
magistra, ae, f. učiteľka
magistrātus, ūs, m. úrad, úradník
magnopere veľmi
magnus, a, um veľký
maiōrēs, um, m. predkovia
male zle
mālō, mālle, mālūi radšej chcieť
malum, ī, n. zlo
malus, a, um zlý
mandō, āre, āvī, ātum odovzdať, zveriť; určovať, ustanovovať, nariaďovať
maneō, ēre, mānsī, mānsum zostávať, byť zachovaný, trvať, byť v platnosti
Manlius, īi, m. Manlius, meno rímskeho rodu
Mantinēa, ae, f. Mantinea, mesto na Peloponéze
manus, ūs, f. ruka; hŕstka, mužstvo, čata
mare, is, n. more; *terrā marīque* na zemi i na mori
maritimus, a, um prímorský, morský
Martius, a, um Martov, zasvätený Martovi; (mēnsis) **Martius** marec
māter, tris, f. matka
māteria, ae, f. látka, hmota; zásoby potravín; stavebné drevo; predmet, téma, materiál
mātūre včas, rýchle, skoro
maximē najviac
medeor, ērī, –, – liečiť (niečo – dat.)
medicus, ī, m. lekár
medius, a, um prostredný, stredný; uprostred
meminī, meminisse pamätať si (sa), mať na pamäti, byť pamätlivý
memor, oris pamätlivý, pamätajúci sa (na niečo – acc. al. gen.)
memorābilis, e pamätihodný, slávny
memoria, ae, f. pamäť, pamiatka
mēns, mentis, f. myseľ, duch, duša; zmýšľanie
mēnsis, is, m. mesiac (ako doba)
mentior, īrī, ītus sum klamať, luhat'
mereor, ērī, meritus sum zasluhovať si; získať si zásluhy, zaslúžiť sa; *bene (optimē) merēri dē aliquō* získať si u niekoho veľké zásluhy
meritum, ī, n. odmena, zásluha
metō, ere, messuī, messum žať, kosiť
metus, ūs, m. strach, obava
meus, a, um môj
mīles, itis, m. vojak
militāris, e vojenský
minuō, ere, uī, ūtum zmenšovať, oslabovať
mīror, ārī, ātus sum diviť sa, čudovať sa, obdivovať niečo
miser, era, erum biedny, nešťastný, úbohý
mittō, ere, mīsī, missum poslať
mōbilis, e pohyblivý, nestály, menlivý, premenlivý
modo len, iba; práve, práve vtedy, nedávno
modus, ī, m. miera; spôsob
molestia, ae, f. obtiaž, ťažkosť, nepríjemnosť
molestus, a, um ťažký, nepríjemný, na obtiaž
moneō, ēre, uī, itum napomínať

mōns, montis, m. vrch, hora, pohorie
mōnstrō, āre, āvī, ātum ukazovať
monumentum, ī, n. pamiatka, pomník
morbis, ī, m. choroba
morior, morī, mortuus sum zomrieť, umrieť
moror, ārī, ātus sum zdržiavať sa
mors, mortis, f. smrť
mortālis, e smrteľný; **mortālis**, is, m. smrteľník, človek
mortuus, a, um mŕtvy
mōs, mōris, m. mrav, zvyk, obyčaj
moveō, ēre, mōvī, mōtum hýbať, dojímať, podnecovať; *castra movēre* dávať sa na pochod
multitūdō, inis, f. množstvo, veľký počet
multō, āre, āvī, ātum pokutovať, trestať
multum mnoho, veľa, veľmi
multus, a, um mnohý; **multa**, ōrum, n. mnoho, mnohé veci
mundus, ī, m. svet, vesmír, ľudstvo
mūniō, īre, īvī, ītum stavať opevnenie, opevňovať; chrániť
mūnus, eris, n. povinnosť, úloha, úrad, služba, dar
mūrus, ī, m. múr, hradba
Mūsa, ae, f. Múza, bohyňa umení a vied
mūtō, āre, āvī, ātum meniť
nam lebo, veď, totiž
narrō, āre, āvī, ātum rozprávať, hovoriť
nāscor, nāscī rodit' sa, narodiť sa, vznikať
nāsus, ī, m. nos
nātālis, e týkajúci sa narodenia; rodný
nātiō, ōnis, f. kmeň, národ
nātūra, ae, f. prirodzenosť, (prirodzená) povaha, príroda, podstata
nauta, ae, m. námorník
nāvigō, āre, āvī, ātum plaviť sa (na lodi)
nāvis, is, f. loď
nē aby ne-; (v obav. vetách) že
-ne či (opyt. častica); **-ne – an** či – a či
nē nie (záporka); **nē ... quidem** ani
necessārius, a, um nutný, nevyhnutný, potrebný
necessitās, ātis, f. nutnosť, nevyhnutnosť; naliehavosť, tieseň; nevyhnutná potreba
necne a či nie
necō, āre, āvī, ātum zabíjať, usmrcovať
negō, āre, āvī, ātum tvrdiť, hovoriť, že nie; popierať, zapierať; odopierať, nedopriať
negōtium, īi, n. zamestnanie, práca, činnosť, úloha
nēmō nikto
neque (nec) a nie, ani; **neque – neque** ani – ani
nēquissimus, a, um ničomný, naničhodný
Nerō, ōnis, m. Nero, piaty rímsky cisár (1. stor.)
nesciō, īre, īi (īvī), ītum nevedieť, nepoznať
nēve (neu) a aby nie, a aby ani
nihil (nīl) nič
nimis príliš, priveľmi
nimius, a, um veľmi veľký, nesmierný, prílišný
nīsī ak ne-, ak by ne-, keby ne- (podm. spojka); len, iba, jedine, okrem, až na, len nie (v jedno- duchej vete)

nōbilis, e vznešený, urodzený, šľachtický; **nōbilis**, is, m. šľachtic
noceō, ēre, uī, itum škodiť
nocturnus, a, um nočný
nōlō, nōlle, nōlūi nechciť
nōmen, inis, n. meno, pomenovanie, názov
nōminō, āre, āvī, ātum menovať, volať, nazývať
nōn nie
nōndum ešte nie
nōnne či nie (opyt. častica)
nōnnūllus, a, um nejaký, niektorý
nōnnumquam niekedy
nōs my
nōscō, ere, nōvī, nōtum poznávať
noſter, tra, trum náš
nōtus, a, um známy
novus, a, um nový
nox, noctis, f. noc
noxius, a, um vinný; **noxius**, iī, m. vinník, previnilec
nūbilus, a, um zamračený, oblačný; temný; nepriaznivý
nūllus, a, um nijaký, žiadny
num či (opyt. častica)
numerō, āre, āvī, ātum počítať; pokladať (niekoho – acc.; za niečo – acc.)
numerus, ī, m. číslo, počet
Numida, ae, m. Numid'an
numquam (nunquam) nikdy
nunc teraz; **nunc** – **nunc** tu – tu, hneď – hneď
nuntīō, āre, āvī, ātum oznamovať
nuntius, iī, m. posol, správa
nūper nedávno, kedysi
ō ó!, ah! (citoslovce)
obdūrō, āre, āvī, ātum vytrvať, byť vytrvalý
oblīvīſcor, līvīſcī, oblītus sum zabúdať (na niekoho – gen.; na niečo – gen. al. acc.)
oboediō, īre, iī (īvī), itum poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
obscūrus, a, um temný, skrytý, nejasný
observō, āre, āvī, ātum pozorovať, strážiť, zachovávať
obses, idis, m. rukojemník
obsideō, ēre, ſēdī, ſeſsum obsadzovať, obkl'učovať, obliehať
obsum, obesse, obfūī (offūī), obfutūrus škodiť
obtemperō, āre, āvī, ātum poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
obtīneō, ēre, tinūī, tentum držať, mať v moci, zaberateľ; dostať, získať
obviam v ústrety, oproti, naproti
occāsiō, ōnis, f. príležitosť
occidō, ere, cidī, cāsūrus padať, zapadať
occīdō, ere, cīdī, cīsum zabiť, usmrtiť, pobiť
occultō, āre, āvī, ātum skrývať, schovávať, tajiť, zatajovať
occupō, āre, āvī, ātum obsadiť, zabrať, prepadať, zmocniť sa
oculus, ī, m. oko
ōdī, ōdiſſe, ōsus, ōsūrus nenávidieť
odium, iī, n. nenávisť

offendō, ere, fendī, fēsum naraziť (na niečo – acc.); stretnúť; poraniť, uraziť
offensiō, ōnis, f. urážka, pohoršenie, rozhorčenie
officiūm, iī, n. úrad, povinnosť
ōlim kedysi, pred časom, dávno; raz
omnis, e všetok, každý; samostatné neutrum
omnia = *omnēs rēs* všetky veci, všetko
onus, eris, n. bremeno, náklad, ťarcha, obtiaž
opera, ae, f. práca
oportet, ēre, uit treba, je potrebné, patrí sa, má sa
oppetō, ere, īvī (iī), itum ísť v ústrety, podstupovať; *mortem oppetere* zomrieť
oppidum, ī, n. mesto, mestečko
opprimō, ere, pressī, pressum pritlačiť, potlačiť; premôcť, napadnúť
oppugnō, āre, āvī, ātum dobývať, obliehať; útočiť, napádať
optimās, ātis, šľachtický; **optimātēs**, ium, m. šľachtici, šľachta, optimáti
optō, āre, āvī, ātum priať si, žiadať si
opus est treba, je potrebné; *opus est factō* treba (je potrebné) konať
opus, eris, n. dielo, práca
ōrātiō, ōnis, f. reč; (hovorený alebo písaný) prejav
ōrātor, ōris, m. rečník
ordō, inis, m. rad, poradie; vrstva; stav, (občianska) trieda
orior, orīrī, ortus sum vychádzať, začínať sa, vznikať
ornō, āre, āvī, ātum zdobiť, ozdobovať
ōrō, āre, āvī, ātum prednášať, rečniť; prosiť, žiadať (niekoho – acc., o niečo – acc.)
orthographia, ae, f. pravopis
ōs, ōris, n. ústa, tvár
Ovidius, iī, m. Pūblius Ovidius Nāsō, rímsky básnik (43. p. n. l. – 17 n. l.)
paenitet, ēre, uit **mē** ľutujem (niečo – gen.), je mi ľúto
pār, paris rovnaký, rovný, roveň
parēns, entis, m. f. otec, matka; **parentēs**, um, m. rodičia
pāreō, ēre, uī (pāritūrus) poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
pariō, ere, peperī, partum (paritūrus) rodiť, plodiť; tvoriť, pôsobiť; získať (si), nadobúdať
parō, āre, āvī, ātum pripravovať, chystať; pripravovať sa, chystať sa; získať (si)
pars, partis, f. časť, strana
particeps, cipis účastný; **particeps**, cipis, m. f. účastník, účastníčka, spoločník, spoločníčka
parum málo, neveľmi
parvī (gen. ceny) **esse** málo stáť, byť málo platný
parvus, a, um malý
patefaciō, ere, fēcī, factum (pas. **patefiō**, fierī, factus sum) otvárať, sprístupňovať; odhaľovať, prezrádzať
patefaciō, ere, fēcī, factum otvárať, sprístupňovať; odhaľovať, prezrádzať
pateō, ēre, uī byť otvorený, prístupný; rozprešterateľ sa, rozkladať sa; byť zrejmy, byť zjavný

pater, tris, m. otec
paternus, a, um otcovský, otcov, po otcovi zdedený
patientia, ae, f. trpezlivosť, zhovievavosť
patior, patī, passus sum znášať, trpieť, vydržať, strpieť
patria, ae, f. vlasť
patricius, a, um patricijský, šľachtický, urodzený; **patricius**, iī, m. patricij
patrius, a, um otcov, otcovský
paucus, a, um skromný, nepatrný; **pauci**, ae, a málokto, iba niekoľko, málo, malý počet; **pauca**, ōrum, n. málo
pauper, eris (abl. -e, gen. pl. -um) chudobný; **pauper**, eris, m. chudák
paupertās, ātis, f. chudoba, núdza
Pausaniās, ae, m. Pausaniās, spartský kráľ, víťaz nad Peržanmi pri Platajách (479 p. n. l.)
pāx, pācis, f. mier
peccō, āre, āvī, ātum previniť sa, prehrešiť sa; chybiť, myliť sa
pecūnia, ae, f. majetok, peniaze
pellō, ere, pepulī, pulsum poháňať; odháňať, vyháňať; vyobcovať, vypovedať
per cez, skrz, po, prostredníctvom, pomocou (predl. s acc.)
percipiō, ere, cēpī, ceptum prijímať, dostávať; vnímať, cítiť, pociťovať; chápať, poznávať
perdō, ere, didī, ditum zahubiť, zničiť, zmariť; stratiť, prísť o niečo
pereō, īre, iī, itūrus (za)hynúť, zanikať, zomrieť
perferō, ferre, tulī, lātum znášať, vydržať, vytrpieť, pretrpieť; doniesť správu, oznámiť, zvestovať
Periclēs, is, m. Perikles, aténsky štátnik (493 – 429 p. n. l.)
periculum, ī, n. nebezpečenstvo
perītus, a, um skúsený
periucundus, a, um veľmi príjemný, veľmi milý
perlegō, ere, lēgī, lēctum prehliadať, prezerať; prečítať
permaneō, ēre, mānsī, mānsūrus trvať, vytrvať, zotrvať, vydržať, zostať
permittō, ere, mīsī, missum pustiť, prepustiť, nechať, dať, odovzdať, zveriť; dovoliť, dopustiť
Persa, ae, m. Peržan
persequor, sequī, secūtus sum nasledovať, sprevádzať, prenasledovať
Persicus, a, um perzský
perspiciō, ere, spexī, spectum prehliadať, prezerať (si), pozorovať; poznať, porozumieť; presvedčiť sa
persuādeō, ēre, suāsī, suāsūrus prehovárať, presvedčať (niekoho – dat.; o niečom – *dē* s abl.)
pervenīō, īre, vēnī, ventum prísť, dôjsť, dostať sa
pēs, pedis, m. noha
petō, ere, īvī (iī), ītum smerovať, ponáhľať sa; dorážať, útočiť, napadnúť; žiadať, prosiť (niekoho – ab s abl., o niečo – acc.), uchádzať sa
philosophus, ī, m. filozof
Phōciōn, ōnis, m. Fokion, aténsky štátnik
piger, gra, grum lenivý
pīrāta, ae, m. pirát, morský lúpežník
placeō, ēre, uī, itum páčiť sa; neos. **placet** niekomu (dat.) sa páči, zdá (niekto uznáva za) dobré; rozhodnúť
plēbs, plēbis, f. ľud; plebejci
plēnus, a, um plný (niečoho – gen. al. abl.); úplný
plērīque, plēraeque, plēraque väčšina, veľmi mnohí
plūrālis, e množný; množné číslo (v gramatike spolu so subst. *numerus* = číslo)
plūrimus, a, um najviac, veľmi mnohý, najpočetnejší; **plūrimum** najviac, najväčšmi
plūs, plūris viac, pl. **plūrēs**, plūrium viacerí, početnejší, hojnejší
poena, ae, f. pokuta, trest, pomsta
poēta, ae, m. básnik
Pompeī, ōrum, m. Pompeje, mesto v Kampánii
Pompeius, ī, m. meno rímskeho plebejského rodu
pōnō, ere, posuī, positum odkladať, klásť; *positum esse in aliquā rē* tkvieť, spočívať v niečom
pōnō, ere, posuī, positum odkladať; prestávať, nechávať; klásť; voj. postaviť, rozostaviť; *vītam ponere* ukončiť život
pōns, pontis, m. most
populus, ī, m. národ; ľud, ľudia, obyvateľstvo
porta, ae, f. brána
portō, āre, āvī, ātum niesť, prinášať
portus, ūs, m. prístav
possum, posse, potuī môcť, zmôcť, dokázať
post po, potom, neskôr (adv.), **post – quam** potom – ako; za, po (predl. s acc.)
posteā potom, neskôr, ďalej
posteaquam potom ako, potom čo, keď (čas. spojka)
posterus, a, um nasledujúci, budúci; komp. **posterior**, ius zadnejší, zadný, neskorší; superl. **postrēmus**, a, um najzadnejší, posledný
postquam potom ako, potom čo, keď (čas. spojka)
postrēmō konečne, napokon
postulō, āre, āvī, ātum žiadať, požadovať
potestās, ātis, f. moc, sila, vláda; úradná moc, úrad
pōtiō, ōnis, f. pitie, nápoj
potior, īrī, potītus sum zmocniť sa (niečoho – abl. al. gen.)
praecedō, ere, cessī, cessum ísť vpredu, predchádzať; vynikať nad niekým, prevyšovať niekoho (acc.) niečím (abl.)
praeceptum, ī, n. rozkaz, príkaz, nariadenie, rada
praecipuē zvlášť, predovšetkým, hlavne, najmä
praecīlārus, a, um veľmi jasný, veľmi slávny, preslávený, povestný, znamenitý, vynikajúci
praeda, ae, f. korisť
praedō, ōnis, m. zbojník, lúpežník, pirát
praefērō, ferre, tulī, lātum vopred niesť; uprednostňovať, dávať prednosť (niekomu, niečomu – acc., pred niekým, niečím – dat.)
praeficiō, ere, fēcī, fectum postaviť niekoho na čelo niečoho, ustanoviť niekoho za veliteľa

praemium, ī, n. odmena
praestō, āre, stīfī, stitum vynikať (niečim – abl.; nad niekým – dat.); poskytovať, dávať; neos.
praestat s inf. je lepšie
praeter okrem, mimo (adv.); pozdĺž, mimo, vedľa, okrem, nad (predl. s acc.)
prātum, ī, n. lúka
Priamus, ī, m. Priamos, trójsky kráľ
prīdem dávno, skôr, inokedy
prīnceps, cipis, m. popredná osoba, popredný muž, veliteľ, náčelník, knieža, vládca, panovník; pôvodca
prīncipiūm, ī, n. počiatok, začiatok
prior, prius prednejší, predný; skorší, prvší, predošlý; **prius** prv, skôr
prīusquam skôr ako, prv ako; (po zápore) dokiaľ ne- (čas. spojka)
prīvātus, a, um súkromný; vlastný, osobný
prō pre, za, miesto, namiesto (predl. s abl.)
probitās, ātis, f. statočnosť, bezúhonnosť
probō, āre, āvī, ātum skúšať, schvaľovať, osvedčovať
probus, a, um šľachetný, poctivý, dobrý
procella, ae, f. búrka
prōcessus, ūs, m. postupovanie, postup
prōdeō, ĩre, ĩi, ĩtum vychádzať von, vyjsť, vystupovať, vykročiť, predstupovať
prōditiō, ōnis, f. zrada
prōditor, ōris, m. zradca
prōdō, ere, didī, dītum vydávať, vyhlasovať, odovzdávať; *memoriae prōdere* zaznamenávať, zapisovať
prōdūcō, ere, dūxī, ductum vyvádzať, predvádzať; rozťahovať; preťahovať, predlžovať
proelium, ī, n. bitka, boj
proficiscor, proficiscī, profectus sum vydať sa (niekam), odísť, odtiahnuť, vytiahnuť, tiahnuť
prōfligō, āre, āvī, ātum poraziť, zničiť, zahubiť
profundō, ere, fūdī, fūsum vylievať, prelievať; *vītam profundere* obetovať život
prohibeō, ēre, uī, ĩtum zdržovať, odvracať; prekážať, brániť, zabraňovať, zakazovať, nedovoľovať (niekomu – acc.)
prōmittō, ere, mīsī, missum sľubovať
properō, āre, āvī, ātum ponáhľať sa
propinquus, a, um blízky, príbuzný, príbuzenský; **propinquus**, ī, m. príbuzný; **propinqua**, ae, f. príbuzná
proprius, a, um vlastný
propter blízko, vedľa; pri, pre, kvôli, zásluhou (adv., predl. s acc.)
propterea preto
prōpulsō, āre, āvī, ātum odrázať, odvracať, zaháňať
prōspiciō, ere, spexī, spectum starať sa (o niekoho – dat.)
prōsum, prōdesse, prōfuī. prōfutūrus byť užitočný, byť na úžitok, prospievať, byť na prospech
prōtinus dopredu, ďalej, potom, priamo, hneď

prōverbium, ī, n. príslovie, porekadlo
prōvincia, ae, f. provincia, kraj
proximus, a, um najbližší, posledný
prūdēns, entis predvídavý, skúsený, rozumný, rozvážny
prūdēntia, ae, f. znalosť, múdrosť, rozvážnosť
pūblicus, a, um verejný, štátny
puella, ae, f. dievča
puer, erī, m. chlapec
pueritia, ae, f. detstvo, detský vek
pugna, ae, f. bitka
pugnō, āre, āvī, ātum bojovať
pulcher, chra, chrum pekný, krásny
Pūnicus, a, um púnsky
pūniō, ĩre, ĩvī, ĩtum trestať
putō, āre, āvī, ātum počítať, sčítať; pokladať, považovať (niekoho, niečo za niekoho, niečo – dvoj. acc.); myslieť, domnievať sa
Pŷthagorās, ae, m. Pytagoras, starogrécky filozof (6. stor. p. n. l.)
quadringēnī, ae, a po štyristo
quaerō, ere, sīvī, sītum hľadať; pýtať sa (niekoho – *ex/ab* s abl.)
quam ako, než
quamdiū pokiaľ, dokiaľ, kým (čas. spojka)
quamquam hoci, hoc, aj keď, i keď, akokoľvek, čo i, čo aj (prípust. spojka)
quamvis hoci, hoc, čo aj, čoby aj, keby aj (prípust. spojka)
quandō kedy
-que a, i (príklonná zluč. spojka)
queror, querī, questus sum sťažovať sa, ponašovať sa (na niečo – acc. al. *dē* s abl.)
quī, quae, quod ktorý, aký
quia pretože (dôv. spojka)
quīdam, quaedam, quoddam ktorýsi, akýsi, niektorý
quidem zaiste, iste, veru; aspoň; ale, avšak
quiēs, ētis, f. pokoj, odpočinok
quiēscō, ere, quiēvī, quiētum odpočívať
quisque, quidque každý, každé; **quisque**, quaeque, quodque každý
quīn (v zabr. vetách) aby (ne-)
quis, quid kto, čo
quō kam (opytovacie adv.)
quō usque až pokiaľ, ako dlho ešte
quoad pokiaľ, dokiaľ, kým; pokiaľ ne-, dokiaľ ne-; dokiaľ by ne-, až by (čas. spojka)
quod pretože (dôv. spojka)
quōminus aby (ne-)
quōmodo ako (opyt. príslovka)
quoniam pretože (dôv. spojka)
quot koľko
quotannis každoročne
rādix, ĩcis, f. koreň; základ, pôvod
rārō zriedka, málokedy
ratio, ōnis, f. počet, zoznam; rozum; dôvod, záujem; spôsob
recipiō, ere, cēpī, ceptum prijať späť, dostať späť; *sē recipere* odobrať sa, uchýliť sa

rēctus, a, um rovný, priamy; správny, dobrý
recūsō, āre, āvī, ātum odporovať, odoprieť;
 zdráhať sa
reddō, ere, didī, ditum dať naspäť, vrátiť; urobiť
 niekoho, niečo (acc.) niekým, niečím (acc.)
redeō, īre, īī, itum vracat' sa
referō, ferre, rettulī, relātum späť niešť, zaniest',
 odniesť; priniesť správu, oznámiť, zvestovať
refugium, īī, n. útočisko, útočisko
regiō, ōnis, f. kraj, krajina, oblasť
regnō, āre, āvī, ātum kraľovať, panovať, vládnúť
regō, ere, rēxī, rēctum riadiť, viesť, spravovať,
 ovládať
rēgula, ae, f. pravidlo
religiō, ōnis, f. náboženstvo, náboženská viera,
 zbožnosť
relinquō, ere, liquī, lictum zanechávať, opustiť
reliquiae, ārum, f. pozostatky, zvyšky
reliquus, a, um ostávajúci, zvyšný, ostatný
Remus, ī, m. Remus, Romulov brat
rēs, reī, f. vec, predmet, podstata; záležitosť,
 situácia; *rēs publica* vec verejná, štát; *rēs
 militāris* vojenstvo; *rēs secundae* priaznivé
 pomery, šťastie; *rēs adversae* nepriaznivé
 pomery, nešťastie; *rēs gestae* činy; *rēs parva*
 maličkosť; *rēs bene gesta* úspech
rescribō, ere, scripsī, scriptum odpísať, písomne
 odpovedať, napísať odpoveď
resistō, ere, stitī zastaviť sa, zastať; postaviť sa
 na odpor, odporovať (niekomu – dat., proti
 niečomu – *contrā* s acc.)
respondeō, ēre, spondī, spōnsum odpovedať
respōnsum, ī, n. odpoveď
restituō, ere, uī, ūtum späť (opäť, znovu)
 postaviť, obnoviť; povolať späť (z
 vyhnanstva)
revertor, revertī, revertī (part. perf. reversus)
 vracat' sa
rēx, rēgis, m. kráľ
Rhēnus, ī, m. Rýn
rīdeō, ēre, rīsī, rīsum smiať sa, usmievať sa
rīpa, ae, f. (riečny) breh
rītus, ūs, m. posvätný poriadok, náboženský
 obrad; zvyk, obyčaj
rixor, ārī, ātus sum hádať sa (pre niečo – *dē* s abl.)
Rōma, ae, f. Rím
Rōmānus, a, um rímsky; **Rōmānus**, ī, m. Riman
Rōmulus, ī, m. Romulus, mýtický zakladateľ
 Ríma, Remov brat
rosa, ae, f. ruža
ruīna, ae, f. pád, úpadok, zrútenie sa; zrúcanina
rūrsus (**rūrsus**) späť; opäť, znova, znovu
rūs, rūris, n. vidiek; *rūs* na vidiek, *rūrī* na
 vidieku, *rūre* z vidieka
sacerdōs, ōtis, m. f. kňaz, kňažka
saeculum (**saeculum**), ī, n. ľudský vek, pokolenie;
 vek, doba, storočie
saepe často
sagācitās, ātis, f. dôvtip, chytrosť
sagitta, ae, f. šíp, strela

Salamis, īnis, f. Salamína, ostrov oproti Aténom
Sallustius, īī, m. rímske rodové meno;
C. Sallustius Crispus rímsky dejepisec
salūs, ūtis, f. zdravie, blaho, spása; pozdrav
salūtāris, e zdravý, liečivý; užitočný, osožný
salūtō, āre, āvī, ātum zdravieť, pozdravovať, vítať
salvus, a, um zdravý, neporušený, nepoškodený,
 bez porušenia
sanciō, īre, sānxī, sānctum posvätiť; slávnostne
 ustanoviť; *lēgem sancire* ustanoviť zákon
sānē zdravo, rozumne, múdro; zaiste, naozaj,
 vskutku, áno
sānus, a, um zdravý
sapiēns, entis múdry, rozumný; **sapiēns**, entis,
 m. mudrc
sapientia, ae, f. múdrosť
satis dost', nadostač, dostatočne, dostačujúci
scelus, eris, n. zločin, hanebnosť
sciō, scīre vedieť, poznať
Scīpiō, ōnis, m. Scipio, priezvisko v rode
 Corneliovcov
scītum, ī, n. uznesenie, rozhodnutie; (v abl. sg. aj
 forma *scītū* zo **scītus**, ūs, m.)
scribō, ere, scripsī, scriptum písať
scriptor, ōris, m. spisovateľ
Scylla, ae, f. Scylla, úskalie v mesinskej úžine
 (personifikované ako obluda so psími hlavami)
secundus, a, um druhý; priaznivý, šťastný
sed ale, avšak, však
sedeō, ēre, sēdī, sessum sedieť; zdržiavať sa niekde
sēdēs, is, f. sedadlo, kreslo; sídlo, domov,
 príbytok
sēditō, ōnis, f. rozbroj, spor, vzbura, nepokoj
sēmentis, is, f. siatie, siatina; *sēmentem facere* siať
semper vždy
senātor, ōris, m. senátor
senātus, ūs, m. senát
Seneca, ae, m. rodové meno Annaeovcov;
L. Annaeus Seneca rímsky stoický filozof,
 Neronov učiteľ
senectūs, ūtis, f. staroba
senēscō, ere, senuī starnúť, slabnúť
senex, senis starý; **senex**, is, m. stavec
sēnsus, ūs, m. pocit, vnem, cit; zmysel
sententia, ae, f. mienka, myšlienka, úmysel
sentīō, īre, sēnsī, sēnsus vnímať, cítiť, badať,
 poznávať, rozumieť, domnievať sa
sepeliō, īre, īvī (īī), sepultum pochovávať
sepulcrum, ī, n. hrob, hrobka, náhrobok, pomník
sequor, sequī, secūtus sum nasledovať (za
 niekým, niečím; po niekom, niečom), sprevádzať
 (niekoho, niečo), ísť za (niekým, niečím),
 prenasledovať – acc.
seriēs, ēī, f. rad
sērō neskor
serviō, īre, īvī (īī), ītum slúžiť
servō, āre, āvī, ātum zachovávať; chrániť,
 zachrániť; *officium servāre* – plniť si
 povinnosť
servus, ī, m. otrok, sluha

sevērus, a, um prísny
sexāgēnī, ae, a po šesťdesiat
schola, ae, f. škola
sī ak, ak by, keby (podm. spojka); *sī nōn*, *sī minus* ak ne-, ak nie; *sīn*, *sīn autem* ak však, ak by však, keby však, ale ak, ale ak by; *sī quis* ak niekto, *sī quid* ak niečo; *sī quī, qua, quod* ak niektorý (nejaký)
sīc tak, takto
Sicilia, ae, f. Sicília
Siculī, ōrum, m. Sikulovia, Sicíľčania
signum, ī, n. znak, znamenie, signál, odznak (oddielu), zástava
silva, ae, f. les
similitūdō, inis, f. podobnosť
simul len čo, akonáhle, ledva, sotva (čas. spojka)
simulac len čo, akonáhle, ledva, sotva (čas. spojka)
simulatiō, ōnis, f. pretvarovanie sa, predstieranie, zámienka
simulatque len čo, akonáhle, ledva, sotva (čas. spojka)
sine bez (predl. s abl.)
singulāris, e ojedinelý; týkajúci sa jednotlivca; jednotné číslo (v gramatike spolu so subst. *numerus* = číslo)
singulī, ae, a jednotliví, po jednom; jednotlivci, jednotlivo
sinister, tra, trum ľavý; nepriaznivý
societās, ātis, f. spoločenstvo, spoločnosť, spolok, zväzok
socius, iī, m. spojenec, druh
socius, iī, m. spojenec, druh; *socius culpa* spoluvinník
Sōcratēs, is, m. Sokrates, starogrécky filozof
sōl, sōlis, m. slnko
soleō, ēre, solitus sum mať vo zvyku
sollemnitas, ātis, f. slávnosť, bohoslužba
solum len, iba; *nōn solum, sed etiam* nielen, ale aj
solus, a, um sám, jediný; len, iba (doplň.)
solvō, ere, solvī, solūtum rozviazať, uvoľniť; (o dlhoch) zaplatiť, splatiť
solvō, ere, solvī, solūtum rozviazať, uvoľniť; (o dlhoch) zaplatiť, splatiť; *poenam solvere* odpykať si trest
sonitus, ūs, m. zvuk
soror, ōris, f. sestra
sors, sortis, f. žreb, lós, žrebovanie, losovanie
Sparta, ae, f. Sparta, hlavné mesto Lakónie (na Peloponézskom poloostrove v Grécku)
Spartiātēs, ae, m. Sparťan
speciēs, ēī, f. pohľad, výzor, vzhľad; zámienka; druh
spectō, āre, āvī, ātum dívať sa, pozerat' sa, hľadiet' (na niečo – acc.)
spērō, āre, āvī, ātum očakávať; dúfať
spēs, eī, f. nádej (na niečo – gen.)
spīritus, ūs, m. vzduch, dych; duch
Stabiae, ārum, f. Stabie, mesto v Kampánii
statim hneď, ihneď

statua, ae, f. socha
status, ūs, m. postoj; postavenie; stav
stēlla, ae, f. hviezda
stō, āre, stetī, stātūrus stáť
studeō, ēre, uī usilovať sa, snažiť sa; usilovne sa niečomu venovať, študovať
stultus, a, um hlúpy, pochabý
suādeō, ēre, suāsī, suāsūm radiť
sub pod (predl. s abl.); za, v, na, krátko pred, krátko po (predl. s acc.)
subeō, īre, iī (īvī), itum ísť pod niečo, vstupovať; podstupovať
subigō, ere, ēgī, āctum hnať, nútiť; podrobiť, podmaniť
sublevō, āre, āvī, ātum zdvíhať, uľahčovať; podporovať, pomáhať
Sulla, ae, m. Sulla; *L. Cornelius Sulla* rímsky diktátor (138 p. n. l. – 78 p. n. l.)
sum, esse, fuī, futūrus byť
summus, a, um najvyšší
super hore, navrchu, zvrchu, zhora (adv.); nad, o (predl. s abl.); nad, okrem, pri (predl. s acc.)
superō, āre, āvī, ātum prevyšovať, premáhať, prekonať, víťaziť; vynikať
surdus, a, um hluchý
sustineō, ēre, tinūī, tentum udržať, vydržať, znášať
suus, a, um svoj
Syrācūsae, ārum, f. Syrakúzy, hlavné mesto Sicílie
T. = **Titus**, ī, m. Titus, rímske osobné meno
tabula, ae, f. doska, tabuľa; obyč. v pl. listina, zápis, spis, zoznam
taceō, ēre, uī, itum mlčať
talentum, ī, n. talent, gr. váhová a peňažná jednotka
tam tak, tak veľmi; **tam – quam** tak – ako
tamen predsa, jednako
tamen predsa, jednako; aspoň
tametsī hoci, hoc, aj keď, i keď, čo i, čo aj, trebárs i (prípust. spojka)
tamquam tak ako, ako, akoby
tandem konečne; (v opyt. vetách) predsa, len
tangō, ere, tetigī, tāctum dotýkať sa niečoho, siahať na niečo (s acc.)
tantō o toľko
tantum iba, len
tantus, a, um taký veľký, toľký
tempestās, ātis, f. čas, doba; búrka, víchrica
templum, ī, n. chrám
tempus, oris, n. čas, doba, okamih, chvíľa
teneō, ēre, tenuī, tentum držať; držať sa, pridržavať sa (niečoho – acc.); *memoriā tenēre* pamätať si, mať na pamäti
tenuis, e tenký, útlý, skromný, chatrný
ter trikrát, tri razy
terra, ae, f. zem, kraj, krajina
testis, is, m. f. svedok, svedkyňa
Themistoclēs, is, m. Temistokles, aténsky štátnik (5. stor. p. n. l.)
Thermopylae, ārum, f. Termopyly, priesmyk v strednom Grécku

Thracia (Thraecia), ae, f. Trákia
Tiberis, is, m. (acc. *Tiberim*, abl. *Tiberī*) Tiber, rieka pretekajúca Rímom
Tigris, is (idís), m. (acc. *Tigrim*) Tigris, rieka v Mezopotámii
timeō, ēre, uī, – bát' sa, obávať sa (koho, čoho – acc.; o koho – dat.)
timor, ōris, m. strach, obava (z niečoho/niekocho, pred niečím/niekým – gen.)
Titus Lucrētius Cārus, gen. *Titī Lucrētī Cārī*, rímsky básnik (okolo 98 – 55 p. n. l.)
Titus, ī, m. Titus, rímske osobné meno; *Titus Flavius* rímsky cisár z flaviovskej dynastie
tolerō, āre, āvī, ātum znášať, trpieť, vydržať, pretrpieť, prestáť
Torquātus, ī, m. *Torquatus*, priezvisko v rode Manliovcov
tot toľko
tōtus, a, um celý, úplný, všetok
trādō, ere, didī, ditum odovzdávať, odkazovať, prenechať, zanechať; **trāditur** rozpráva sa, povráva sa, hovorí sa; *arma trādere* zložiť zbrane, vydať zbrane
trādūcō, ere, duxī, ductum prevádzať, prepravovať
trahō, ere, traxī, tractum ťahať, priťahovať, vťahovať, vzťahovať
trāns cez, za (predl s acc.)
trānsē, ĩre, ĩī (ĩvī), ĩtum prechádzať, prejsť, prekročiť
Trasumēnus, a, um trazumenský, trazimenský
tribuō, ere, uī, ũtum preukazovať, udeľovať
trīstis, e smutný, zarmútený
triumvir, ī, m., obyč. pl. **triumvirī**, ōrum, m. triumviri, trojčlenný zbor mužov
triumvirātus, ũs, m. triumvirát, úrad triumvíra
Trōia, ae, f. Trója
Trōiānus, ī, m. Trójan
tū ty
tuba, ae, f. trúba, trúbka, poľnica
tum tu, vtedy; **tum – tum** tu – tu, hneď – hneď
tunc vtedy, tu, tu potom
turpis, e hanebný, nemravný
tūtēla, ae, f. ochrana
tūtus, a, um chránený, bezpečný
tuus, a, um tvoj
ūber, eris úrodný, plodný; bohatý, hojný, výdatný
ubi (prīmum) len čo, akonáhle, ledva, sotva (čas. spojka)
ubī (ubi) kde
ubīque všade
ulcīscor, ulcīscē ultus sum pomstiť sa (niekomu – acc.)
umbra, ae, f. tieň
ūnā spolu, súčasne, zároveň, spoločne
unde odkiaľ; prečo
urbs, urbis, f. mesto
usque neustále; až tak (ďaleko, dlho); **usque ad** až do, až k

ut (prīmum) len čo, akonáhle, ledva, sotva (čas. spojka); hoci, nech, čoby aj (prípust. spojka); aby (účel. spojka); že (účín. spojka)
ut ako
uter, utra, utrum ktorý, kto z dvoch (oboch)
uterque, utraque, utrumque obidvaja, obaja, jeden i druhý
ūtilis, e užitočný
ūtilitās, ātis, f. úžitok, osoh; pl. záujmy
utinam kiež
utrum či (opyt. častica); *utrum – an* či – a či
valdē silne, mocne, veľmi
valeō, ēre, uī, itūrus byť silný, byť zdravý, byť schopný, platiť; mať vplyv, zavážiť; môcť, vedieť
valētūdō, inis, f. zdravie
varietās, ātis, f. rozmanitosť
variō, āre, āvī, ātum spestrovať, obmieňať
varius, a, um rôzny, rozličný, rozmanitý, pestrý, premenlivý
vastō, āre, āvī, ātum pustošiť, plieniť
velut ako, akoby
venēnum, ī, n. jed, otrava
veniō, ĩre, vēnī, ventum prichádzať, prísť, prikróčiť, dostať sa
ventus, ī, m. vietor
vēr, vēris, n. jar
verberō, āre, āvī, ātum šľahať, bičovať; týrať, biť, udierať
verbum, ī, n. slovo; gram. sloveso
vereor, ērī, veritus sum bát' sa, obávať sa (niekoho, niečoho – acc.), vážiť si
Vergilius, ĩī, m. *Vergilius*, rímsky básnik (70 p. n. l. – 19 n. l.)
vērisimilis, e pravdepodobný
vērītās, ātis, f. pravda
vērō naozaj, veru, vskutku; ale, však, avšak
Verrēs, is, m. *Verres*, rímsky patricij známy vydieraním provincie Sicílie
versō, āre, āvī, ātum obracať, krútiť, točiť; **versor**, ārī obracať sa; zaoberať sa (niečím – in s abl.)
vertō, ere, vertī, versum obracať
vērus, a, um pravý, pravdivý, skutočný; **vērūm**, ī, n. pravda; *vērūm dīcere* hovoriť pravdu
vester, stra, strum váš
vestis, is, f. šaty, odev
Vesuvius, ĩī, m. *Vezuv*, sopka pri Neapole
vetō, āre, vetuī, vetitum zakazovať, brániť
vetus, eris starý, dávny (abl. sg. *vetere*; nom. pl. n. *vetera*; gen. pl. *veterum*)
vexō, āre, āvī, ātum sužovať, trýzniť, trápiť; pustošiť, plieniť
via, ae, f. cesta
vīcīnus, a, um susedný, blízky; **vīcīnus**, ī, m. sused
victor, ōris, m. víťaz
victōria, ae, f. víťazstvo
videō, ēre, vīdī, vīsum vidieť, navštevovať; v pas. zdať sa

vigilantia, ae, f. bdelosť, ostražitosť; pracovitosť
vigilia, ae, f. bdenie; hliadka (noc bola rozdelená na štyri hliadky)
vinciō, ĩre, vĭnxĭ, vĭnctum viazať, zväzovať, spútavať, pútať, väzniť
vincō, ere, vĭcĭ, victum víťazit', premáhať, porážať, prekonať (s acc.)
Vindobona, ae, f. staroveký názov mestskej osady (*oppidum*) na území dnešnej Viedne
vĭnum, ĩ, n. víno
violō, āre, āvĭ, ātum ubližovať, poškodzovať, urážať; zneuctiť; porušovať
vir, ĩ, m. muž
virtūs, ũtis, f. mužnosť, udatnosť, cnosť
vĭs (acc. sg. *vim*, abl. sg. *vĭ*, nom. pl. *vĭrēs*, gen. pl. *vĭrium*) sila, násilie; úsilie
vĭsus, ũs, m. videnie, pohľad, zrak, oči
vĭta, ae, f. život

vitium, ĩĭ, n. chyba
vĭtō, āre, āvĭ, ātum vyhýbať sa (niekomu, niečomu – acc.)
vituperō, āre, āvĭ, ātum karhať, haniť, tupiť
vĭvō, ere, vĭxĭ, vĭctūrus žiť, byť na žive, byť živý
vocō, āre, āvĭ, ātum volať; nazývať (niekoho, niečo – acc.; niekým, niečím – acc.; pas. byť nazývaný niekým, niečím – nom.)
volō, velle, voluĭ chcieť
volūmen, inis, n. závit; zvitok papyrusu, kniha, spis
voluntās, ātis, f. vôľa
vōs vy
vōx, vōcis, f. hlas, reč
vulnerō, āre, āvĭ, ātum raniť, poraniť, ublížiť
vulnus, eris, n. rana, zranenie
Xerxēs, is, m. Xerxes, perzský kráľ (5. stor. p. n. l.)